

Uğur, E., Tanış, A., Polat, D., Şahin, E., Solmaz, M., Ağca, N. ve Atamtürk, E. (2021). Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddeti meşru görme ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 30-47.

ARAŞTIRMA | RESEARCH

Başvuru Tarihi: 16/04/2021
Kabul Tarihi: 06/06/2021

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ MEŞRU GÖRME VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Investigation of University Students' Attitudes Towards Legitimatization of Violence Against Women and Violence Against Women with Regard to Various Variables

Ebru UĞUR¹

Afranur TANIŞ²

Dilara POLAT³

Elif ŞAHİN⁴

Melike SOLMAZ⁵

Nazlıcan AĞCA⁶

Elvan ATAMTÜRK⁷

¹Sosyal Hizmet Uzmanı, ebruugur.in@gmail.com, 0000-0001-9756-0087

²Sosyal Hizmet Uzmanı, afranur2941@gmail.com, 0000-0003-1652-5939

³Sosyal Hizmet Uzmanı, dilara.kou18@gmail.com, 0000-0002-1666-3891

⁴Sosyal Hizmet Uzmanı, elif.kou.2019@gmail.com, 0000-0001-7987-4496

⁵Sosyal Hizmet Uzmanı, solmazmelike14@gmail.com, 0000-0002-4325-660X

⁶Sosyal Hizmet Uzmanı, agcanazli4@gmail.com, 0000-0002-1196-082X

⁷Öğretim Görevlisi, Kocaeli Üniversitesi SBF Sosyal Hizmet Bölümü, elvan.atamturk@kocaeli.edu.tr
 0000-0002-6538-4792

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddeti meşru görme ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Nicel desende tasarlanan ve genel tarama modeli kullanılan bu çalışmaya Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri, Eğitim, İlahiyat ve Mühendislik Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 533 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veriler sosyo-demografik bilgilerin yer aldığı kişisel bilgi formu, Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme ve Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar ölçeklerini içeren üç veri toplama aracı kullanarak elde edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde çoklu gruplarda Kruskal-Wallis H Testi, ikili gruplarda ise Mann-Whitney U Testi kullanılmış ve $p < 0,05$ olduğu durumlar istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir. Öğrencilerin Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru

Görme puan ortalamaları ve Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar puan ortalamaları ve öğrencilerin sahip olduğu cinsiyet, yaş, fakülte, bölüm, anne ve baba eğitim durumu gibi değişkenleri arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark olduğu belirlenmiştir. Ölçekten alınan ortalama puan yükseldikçe kadına yönelik şiddeti meşru görme artmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilere kadına yönelik şiddeti meşru görmelerinin azalmasına ve olumlu tutumların kazandırılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu anlamda, okullarda verilen eğitim ve öğretimin ilk basamaklarından itibaren her öğrenim düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen dersler müfredata yansıtılmalıdır. Bunun gibi yöntemler ile eşitlikçi bakış açısını bireylere kazandırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: *Şiddet, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, şiddeti meşru görme, şiddete ilişkin tutumlar ve sosyal hizmet*

ABSTRACT

The main aim of this study is investigation of university students' justification of violence against women in the family and attitudes towards violence against women in marriage on different variables. This is a descriptive study. 533 students who are studying in Health Sciences, Education, Theology and Engineering Faculties participated. In this study, data had been collected via socio-demographic form, scale of justification of violence against women in the family and scale of attitudes towards violence against women in marriage. Kruskal-Wallis H Test and Mann-Whitney U Test had been used for analysis of data. For the result meeting significance value of $p < 0.05$ had been considered statistically significant. It had been found that variables of gender, age, faculty, department, mother and father education level are significant in relation to the mean scores of the students' scale of justification of violence against women in the family and scale of attitudes towards violence against women in marriage. The average score taken from the scale increases the legitimacy of violence against women. In this context, suggestions have been offered for decreasing students' total score of justification of violence against women in the family and attitudes towards violence against women in marriage to gain positive attitudes. Gender study classes should be lectured in all departments of the University. In this sense, from the first steps of education, courses that support gender equality at each level of education should be reflected in the curriculum. This egalitarian perspective should be given to individuals.

Keywords: *Violence, violence against women, gender-based violence, justification of domestic violence, attitude of violence and social work*

GİRİŞ

Şiddet bir hak ve özgürlük ihlalidir. Ülkemizde kadınlar şiddete en çok maruz kalan grupların başında gelmektedir. Şiddet konusunda en dikkat edilecek durum, şiddetin kasıtlı olarak zayıflık oluşturma amacı taşıması ya da buna araç olmasıdır. Bu doğrultuda şiddet; fiziksel ve psikolojik olarak zarar verme amacıyla orantısız güç kullanımı ve hasar bırakma durumudur. Özellikle yaşadığımız toplumda ailenin denetiminde olan ve hareketleri sınırlandırılan kadın, sosyal kısıtlamaların olduğu bir çevrede yaşam sürdürmektedir. Kadın fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel yönden şiddete uğramaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından şiddet, "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" şeklinde tanımlanmıştır (WHO, 2002).

Şiddet, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da (2012) ise; "kişi, çeşitli şekillerde zarara uğramış veya kişinin acı çekmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel hareketleri, bu tür bir tehdit ve zorlamanın gerçekleşmesi ya da özgürlüğü keyfi bir şekilde kısıtlanması da dâhil, toplum içinde, kamusal alan içinde veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı" olarak tanımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'nin ilk maddesinde, kadınların maruz kaldığı şiddeti, "ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayanan bir eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlamaya veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma" olarak tanımlamaktadır (BM Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge, 1993).

Şiddet açısından risk grupları; başta 30 yaş altındaki çocuklu kadınlar, kız çocukları, ergenlik dönemindeki kızlar ile HIV-AIDS pozitif kadınlar olmak üzere her yaş grubundaki kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar, evsizler, mülteciler, göçmenler, etnik ve azınlık mensuplarıdır (WHO, 1997; akt: Subaşı ve Akın, 2003).

Bu konuda özellikle bazı toplumlarda, yaratılıştan gelen bir kabullenişle erkek, kadından daha üstün görülmüş, cinsiyet rolleri birbirinden ayrılmış, kadının erkek tarafından şiddet görmesi normalleştirilmiştir. Cinsiyet rolleri ayrıştırılarak kadınlara dayatılan kimlik davranışlarının, kadın tarafından kabul edilmemesi ve bu rollere uygun olmayan tutum ve davranışlar sergilemesi sonucunda erkekler, kendi egemenliğine tehdit olarak görüp kadına şiddete başvurmaktadır (Özmen, 2004). Bu doğrultuda diyebiliriz ki günümüzde şiddet, genel olarak erkekler tarafından gerçekleştirilen bir eylem haline gelmiştir.

Eğitim durumunun şiddete maruz kalma düzeyine etkisinin incelendiği bir çalışmada şiddete en fazla ilkokul mezunu kadınların maruz kaldığı saptanmıştır (Tanrıverdi ve Sıpkın, 2008). Yine bir başka çalışmada evlilerin bekârlardan daha çok şiddet gördüğü tespit edilmiştir (Yanık ve diğerleri, 2014).

Kadına yönelik gerçekleşen şiddette sadece bir nedenden bahsedilemez. Olaylar doğrultusunda birçok neden kadına şiddetin gerçekleşmesinde etkili olmaktadır. Toplum içine yerleşmiş bakış açısı, kültürel ve sosyolojik yapının doğurduğu şiddet olayları, kadını şiddet konusunda dezavantajlı grup olarak anılmasına neden olmakta ve yıllar boyu süre gelmiş güç dengesizliğinin yıkılmasını önlemektedir. İşte bu ayrımcılığın yıllar boyu sürmesindeki ve kadının bunun altında ezilmesinde sebep olan etkenler; toplumun en küçük yapı birimi olan ve toplumun şekillenmesinde mihenk taşı olan ailenin aşladığı öğretiler, ekonomik ve sosyolojik güçler, toplum inanışları, yasal ve kültürel kısıtlamalar şeklinde özetlenebilir.

Kadının maruz kaldığı bu şiddet, iki cinsiyet arasındaki ayrımcı yaşam koşullarının bir göstergesidir. Ekonomik gelir, sınıf, kültür gibi faktörlerin cinsiyet rolleri üzerindeki eşitsizliği, kadına yönelik şiddeti ve kadın cinayetlerini hızlandırdığı açıkça görülmektedir. Şiddet konusu, diğer toplumlar tarafından 1970'lerden itibaren önem kazanmaya ve tartışılmaya başlarken ülkemizde şiddet sorunu 1980'lerin ortalarında gündeme gelmeye başlamıştır (Çalışkan ve Çevik, 2018). Türkiye İstatistik Kurumu, her on kadından dördünün, eşinin ya da birlikte yaşadığı kişinin şiddetine maruz kaldığını tespit etmiştir (TÜİK, 2016). Kadına yaşatılan bu durum hem kendisinin hem de çevresindeki kişilerin hayatını tehdit eden ve bununla birlikte kadının sosyal ve toplumsal hayatı üzerinde olumsuz sonuçlar doğuran bir tehlikedir. Kadına yönelik şiddetin kaynağında cinsiyet ayrımcılığı yatmaktadır. Türkiye nüfusunun yarısının kadın olduğu gerçeğini göz önünde bulundurursak, kadının cinsiyetine ilişkin karşılaştığı bu sorunların tespit edilmesi ve sorunlara çözüm üretilmesine ilişkin araştırmalar ve yapılan çalışmalar oldukça kısıtlıdır.

AMAÇ

Yapılan bu çalışmada amaç; Kocaeli Üniversitesi Eğitim, İlahiyat, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri, Fakülteleri'nde öğrenim gören öğrencilerin, kadına yönelik şiddeti meşru görüp görmediklerinin ve şiddet karşısındaki tutumlarının ölçülmesi, anlaşılması ve incelenmesidir. Ayrıca kadına yönelik şiddeti meşru görme düzeylerinin ve şiddete yönelik tutumlarının cinsiyet, yaş, bölüm, fakülte, anne eğitim ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenler açısından nasıl farklılaştığı da incelenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma gerçekleştirilirken genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen sürmekte olan durumu var olduğu şekilde anlatmayı ve tasvir etmeyi amaçlayan araştırma yöntemidir (Öktem, 2005). Burada amaç araştırmada konu olan durum, kişiler veya nesnelere ilişkin,

var olan koşullar içerisinde olduğu gibi tanımlama yapılmasıdır. Bu araştırma, 2018-2019 güz döneminde Kocaeli Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin kadına yönelik şiddete ilişkin düşüncelerini var olduğu şekliyle değerlendirilecek ve genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinden faydalanılacaktır. İlişkisel tarama, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan genel tarama modelidir (Karasar, 2000).

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Kocaeli Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği (Yıldırım ve Şimşek, 2008) kullanılarak Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi'nde öğrenim gören 533 öğrenci oluşturmaktadır. Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin seçilmesinin sebebi ise; üniversite öğrencilerin farklı sosyo-demografik düzeylere sahip olması, farklı öğrenim düzeylerinin olması ve birden çok eğitim biçimine yer verilmesi ile çalışma evreninden çıkan sonucun genel evrene daha yakın olabileceği düşünülmektedir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı grubun hazırladığı kişisel bilgi formunda, katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini öğrenebilmek amacıyla yaş, cinsiyet, devam edilen fakülte, sınıf, yaşanılan yerleşim birimi, ebeveynlerinin eğitim durumu ve aylık geliri gibi konularda olmak üzere toplam 10 soru yer almaktadır.

Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği (ET)

Sakallı-Uğurlu ve Ulu (2003) tarafından geliştirilen Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeğinin, alt ölçek sayısı üç olup bunlar; Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar, Sözel Şiddete Tolerans ve Ayrılmaya Yönelik Tutumlar başlıklarındadır. Alt ölçeklerde toplam on üç soru bulunmaktadır. Bu ölçekten alınan yüksek puanlar kadına yönelik şiddetin kabulünü, bu şiddetin tolere edilme düzeyinin arttığını ve şiddet sonucunda ayrılmaya ilişkin olumlu tutumu ortaya koymaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, gerçekleşen şiddete kabul eğiliminin de fazla olduğunu belirtir.

Ölçeğin güvenirlik çalışması sonucunda fiziksel şiddete ilişkin tutumlar alt ölçeğinin Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0,74$), sözel şiddete tolerans alt ölçeğinin Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0,72$) ve ayrılmaya ilişkin tutumlar alt ölçeğinin Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0,68$) olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin güvenirlik analizinde fiziksel şiddete ilişkin tutumlar alt ölçeğinin cronbach alfa değeri ($\alpha = 0,448$), sözel şiddete tolerans alt ölçeğinin Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0,64$) ve ayrılmaya ilişkin tutumlar alt ölçeğinin Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0,814$) olarak hesaplanmıştır.

Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme Ölçeği (AMG)

Kadınlara yönelik gerçekleşen şiddete karşı tutumları ölçmek üzere Baykal (2008) tarafından geliştirilmiş “Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme” ölçeği kullanılmıştır. 25 maddeden oluşturulan maddeler aile içerisinde ortaya çıkabilecek çeşitli sorunlu durumları içermekte ve bu belirtilen durumların meydana gelmesi halinde erkeğin karısına şiddet içerikli hareketlerde bulunmasını ne ölçüde mazur görülebileceği sorulmaktadır. Ölçekten alınan ortalama puan yükseldikçe kadına şiddeti meşru görme artmaktadır.

Ölçek 5’li Likert tip olarak hazırlanmıştır (1=Hiç mazur görülemez, 2=Mazur görülemez, 3=Kısmen mazur görülebilir, Kısmen görülemez, 4=Mazur görülebilir, 5=Tümüyle mazur görülebilir). 25 madde ile yapılan güvenilirlik analizinde, Cronbach Alpha değeri ($\alpha= 0,97$) olarak saptanmıştır. Belirlenen iki faktör, toplam varyansın %65.14’ünü açıklamaktadır. Birinci faktörün Cronbach Alpha değeri ($\alpha=0.97$), İkinci faktörün Cronbach Alpha değeri ($\alpha=0,86$) olarak bulunmuştur. Birinci faktör, ağırlıklı olarak kadının sadakati, çocuklarla ilgilenmesi, kocaya ve ailesine saygılı davranması ve itaat etmesi ile ilgili 19 maddeden oluşmaktadır. İkinci faktör ise, ağırlıklı olarak kadının kocasına karşı gerçekleştirilmesi beklenen görevleri ve kocanın durumsal gerginliği ile alakalı 6 maddeden oluşmaktadır. Birinci faktörden alınabilecek muhtemel en düşük puan 19, en yüksek puan 95, aralık 76’dır. İkinci faktörden alınabilecek muhtemel en az puan 6, en fazla 30 puandır ve aralık 24’tür.

Bu çalışmada, Cronbach Alpha değeri ($\alpha=0,96$) olarak saptanmıştır. Birinci faktörün Cronbach Alpha değeri ($\alpha=0,965$), ikinci faktörün Cronbach Alpha değeri ($\alpha=0,903$) olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırma, 2019 yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın aşamaları Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri Fakültesi olmak üzere dört farklı fakültede gerçekleştirilmiştir.

Araştırma öncesinde Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlıklarından çalışmanın öğrenim gören öğrencilerle yapılması konusunda izinler alınmıştır. Sonrasında belirtilen fakültelere gidilerek oradaki öğretim elemanlarıyla temaslara kurulmuştur. Öğrencilerin ders saatleri öğrenilerek öncesinde veya sonrasında bu soru kâğıtlarını gönüllü cevaplamak isteyenler ile anket süreci gerçekleştirilmiştir.

Veri Analizi

Veriler toplandıktan sonra IBM SPSS Statistics 21 ile analiz edilmiştir. Ham veriler SPSS’e girilmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiş, yorumlanarak tartışılmıştır.

BULGULAR

Aşağıda araştırma için toplanan anket cevaplarının çözümlenmesi ile elde edilen sonuçlar gösterilmiştir. İlk olarak, Tablo 1’de Kocaeli Üniversitesi Eğitim, İlahiyat, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri, Fakülteleri’nde öğrenim gören öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerinden bahsedilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri

Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	399	74,9
	Erkek	134	25,1
Yaş	19	68	12,8
	20	126	23,6
	21	170	31,9
	22	101	18,9
	23 ve üzeri	68	12,8
Fakülte	Eğitim	97	18,2
	İlahiyat	106	19,9
	Mühendislik	151	28,3
	Sağlık Bilimleri	179	33,6
Anne Eğitim Durumu	Okuryazar Değil	23	4,3
	Okuryazar	37	6,9
	İlkokul	228	42,8
	Ortaokul	92	17,3
	Lise	95	17,8
	Ön lisans	22	4,1
	Lisans	29	5,4
	Lisansüstü	7	1,3
Baba Eğitim Durumu	Okuryazar Değil	2	0,4
	Okuryazar	17	3,2
	İlkokul	155	29,1
	Ortaokul	100	18,8
	Lise	154	28,9
	Ön lisans	32	6,0
	Lisans	58	10,9
Lisansüstü	15	2,8	

Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 74,9’u (n=399) kadın, yüzde 25,1’i (n=134) erkektir. Yani örneklemin büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Yaş ortalamaları $\bar{X}=20,95$ olarak hesaplanan öğrencilerin yüzde 12,8’i (n=68) 19 yaşındakiler ile 23 yaş ve üzerindeki (n=68), yüzde 18,9’u 22 yaşındakiler (n=101), yüzde 23,6’sı (n=126) 20 yaşındakiler ve yüzde 31,9’u (n=170) ise 21 yaşındakiler oluşturmaktadır. Tabloya yaş değişkeni üzerinden baktığımızda çoğunluk grubu 21 yaşında olanlar, en küçük grubu ise 19 yaşında olanlar ve 23 yaş ve üzeri grubu oluşturmaktadırlar. Öğrencilerin yüzde 18,2’i (n=97) Eğitim Fakültesinde, yüzde 19,9’u (n=106) İlahiyat Fakültesinde, yüzde 28,3’ü (n=151) Mühendislik Fakültesinde ve yüzde 33,6’sı (n=179) Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmektedir. Fakülte değişkeni incelendiğinde; en yüksek katılım yüzde 33,6’lık oran ile Sağlık Bilimleri Fakültesi olurken; en az katılım oranı ise yüzde 18,2’lik oran ile Eğitim Fakültesi olmaktadır. Öğrencilerin

annelerinin eğitim durumunda en düşük yüzde 1,3 (n=7) ile lisansüstünde, en yüksek yüzde ise 42,8 (n=228) ile ilkokulda görülmüştür. Öğrencilerin babalarının eğitim durumunda en düşük yüzde 0,4 (n=2) ile okuryazar değil de iken, en yüksek yüzde ise 29,1 (n=155) ile ilkokul eğitim düzeyinde olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Ölçekler Arasındaki Korelasyon

ÖLÇEK	n	\bar{X}	Ss	1	2	3	4	5	6	7
AMG Toplam	533	44,6473	20,87817	-	,978**	,723**	,158**	,398**	-,381**	,397**
AMG Faktör 1	533	35,2383	17,44232		-	,561**	,153**	,403**	-,409**	,426**
AMG Faktör 2	533	9,4090	5,29272			-	,117**	,245**	-,157**	,162**
ET Toplam	533	9,7617	4,99036				-	,556**	,329**	,361**
ET Sözel	533	7,8049	3,34307					-	-,401**	,419**
ET FŞ Ayrılık	533	15,8105	5,36451						-	-,630**
ET Fiziksel	533	-13,8537	3,78128							-

**p<0,01

Tablo 2’de gösterilen sonuçlara göre, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (p<0.01). AMG Toplam ile AMG Faktör 1 arasındaki korelasyonun r=,978 olduğu (p<0,01); AMG Toplam ile AMG Faktör 2 arasındaki korelasyonun r=,723 olduğu (p<0,01); AMG Toplam ile ET Toplam arasındaki korelasyonun r= ,158 olduğu (p<0,01); AMG Toplam ile ET Sözel arasındaki korelasyonun r=,398 (p<0,01); AMG Toplam ile ET FŞ Ayrılık arasındaki korelasyonun r= -,381 (p<0,01); AMG Toplam ile ET Fiziksel arasındaki korelasyonun r=,397 (p<0,01) olduğu görülmektedir.

Buna göre, AMG Toplam ile ET FŞ Ayrılık arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Yani, AMG Toplam puanı artması durumunda, FŞ Ayrılmanın puanı azalmıştır. Yani Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme Ölçeğinden alınan ortalama puan yükseldikçe kadına şiddeti meşru görme artmaktadır; ama buna karşılık olarak AMG Toplam ile ET FŞ Ayrılık arasında negatif yönlü bir ilişki bulunduğu için Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeğinin Ayrılmaya Yönelik Tutumlar alt ölçeği puanı azalmakta ve fiziksel şiddet sonrası ayrılma tutumu savunulmamaktadır. Kısacası şiddeti meşru görme düzeyi arttıkça şiddet sonrası ayrılma tutumuna o kadar karşı çıkmaktadır.

AMG Toplam ile diğer ölçekler arasında pozitif bir ilişki olması nedeniyle de AMG Toplam puanı artması durumunda diğer ölçek puanlarının da artacağı görülmektedir. Yani Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme Ölçeğinden alınan ortalama puan yükseldikçe kadına şiddeti meşru görme artmaktadır ve bununla beraber pozitif yönlü bir ilişki olduğu için Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeğinin ve Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlar, Sözel Şiddete Tolerans alt ölçeklerinin puanı artmakta ve kadına yönelik şiddetin kabulünü, bu şiddetin tolere edilme düzeyinin arttığını da ifade etmektedir.

Tablo 3. Ölçeklerin Cinsiyete Göre U Testi Sonucu

ÖLÇEK	Cinsiyet	n	KO	KT	U	P
AMG Toplam	Kadın	399	241,57	96386,00	16586,000	,000**
	Erkek	134	342,72	45925,00		
AMG Faktör 1	Kadın	399	241,59	96394,00	16594,000	,000**
	Erkek	134	342,66	45917,00		
AMG Faktör 2	Kadın	399	248,63	99202,00	19402,000	,000**
	Erkek	134	321,71	43109,00		
ET Toplam	Kadın	399	252,79	100861,50	21061,500	,000**
	Erkek	134	309,32	41449,50		
ET Sözel	Kadın	399	241,98	96550,50	16750,500	,000**
	Erkek	134	341,50	45760,50		
ET FŞ Ayrılık	Kadın	399	286,09	114150,50	19115,500	,000**
	Erkek	134	210,15	28160,50		
ET Fiziksel	Kadın	399	240,63	96010,00	16210,000	,000**
	Erkek	134	345,53	46301,00		

**p<0,01

Her iki ölçeğin toplam puanlarının sıra ortalamaları dikkate alındığında kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmüştür. Yani kadınların ailede şiddeti meşru görmeleri ve evlilikte şiddete ilişkin toleransları daha düşüktür. Yalnızca ET Fiziksel Şiddet Sonucunda Ayrılmaya İlişkin Tutumlar Alt Ölçeğinin toplam puanı erkeklerde kadınlara göre daha az olduğu görülmüştür. Yani erkekler kadınlara göre fiziksel şiddet sonucunda ayrılmaya daha olumlu bakmaktadır. Kadınların ayrılmaları sonucunda yaşamlarını idame ettirebilecek ekonomik bağımsızlıklarının olmaması, baba evine dönme korkusu ve toplumsal baskıdan ötürü ayrılmayı bir seçenek olarak görmemektedirler. Erkekler ise ekonomik bağımsızlıklarının ve düşünce özgürlüklerini olduğu ayrıca hareket kısıtlamalarının olmadığı “erkek egemen toplum” desteğiyle ayrılmayı bir seçenek olarak görmektedirler.

Tablo 4. Ölçeklerin Fakülte Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonucu

ÖLÇEK	FAKÜLTE	n	KO	sd	χ^2	p	Fark
AMG TOPLAM	Eğitim	97	242,96	3	72,186	,000**	1-2
	İlahiyat	106	379,56	3			
	Mühendislik	151	245,31	3			
	Sağlık	179	231,67	3			
	Bilimleri						
AMG FAKTÖR 1	Eğitim	97	232,96	3	86,910	,000**	1-2
	İlahiyat	106	389,72	3			
	Mühendislik	151	250,00	3			
	Sağlık	179	227,11	3			
	Bilimleri						
AMG FAKTÖR 2	Eğitim	97	280,74	3	18,335	,000**	2-3
	İlahiyat	106	314,48	3			
	Mühendislik	151	244,62	3			
	Sağlık	179	250,32	3			
	Bilimleri						
ET TOPLAM	Eğitim	97	253,74	3	8,766	,031*	3-4
	İlahiyat	106	272,81	3			
	Mühendislik	151	294,78	3			
	Sağlık	179	247,31	3			
	Bilimleri						
ET SÖZEL	Eğitim	97	236,50	3	57,169	,000**	1-2
	İlahiyat	106	355,15	3			
	Mühendislik	151	277,27	3			
	Sağlık	179	222,66	3			
	Bilimleri						
ET FŞ AYRILIK	Eğitim	97	292,43	3	72,914	,000**	1-2
	İlahiyat	106	154,23	3			
	Mühendislik	151	283,85	3			
	Sağlık	179	305,78	3			
	Bilimleri						
ET FİZİKSEL	Eğitim	97	246,14	3	55,638	,000**	1-2
	İlahiyat	106	355,34	3			
	Mühendislik	151	270,68	3			
	Sağlık	179	222,89	3			
	Bilimleri						

**p<0,01 *p<0,05

Ailede kadına yönelik şiddeti meşru görme puanlarının fakültelere göre Kruskal Wallis Testi sonucu, anlamlı bir düzeyde farklılaştığına kanıt olmaktadır ($\chi^2_{(sd=3, n=533)} = 72,186, p < 0,01$). Fakültelere göre sıra ortalamaları incelendiğinde en düşük değer sağlık fakültesinde iken (SO=231,67) en yüksek değer ilahiyat fakültesinde (SO=379,56) görülmüştür. Fakülteler arasında ikili karşılaştırma yapıldığında ilahiyat ve eğitim, ilahiyat ve mühendislik, ilahiyat ve sağlık bilimleri arasında yüksek oranda önemli bir farklılık olduğu görülmüştür. Bakıldığında diğer fakülteler ile ilahiyat fakültesi arasında şiddeti meşru görme düzeylerinde farklılık olmasının nedeni olarak fakültelerde alınan ders içerikleri ve niteliklerinin farklı olması, sosyal çevrelerinin farklı olması düşünülmektedir.

Tablo 5. Anne Eğitim Durumu Göre Kruskal Wallis Testi Sonucu

ÖLÇEK	EĞİTİM DURUMU	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Fark
AMG FAKTÖR 2	Okuryazar Değil	23	315,89	7	19,866	,006*	2-3
	Okuryazar	37	349,55	7			2-4
	İlkokul	228	263,53	7			2-7
	Ortaokul	92	257,28	7			
	Lise	95	264,92	7			
	Ön lisans	22	234,93	7			
	Lisans	29	218,52	7			
	Lisansüstü	7	240,71	7			

*p<0,05

AMG Ölçeğinin Kruskal Wallis testinden aldıkları puanların anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir düzeyde farklılaştığına kanıt olmaktadır ($\chi^2_{(sd=7, n=533)} = 19,866, p<0,01$). Bu bulgu anne eğitim düzeyine göre AMG faktör 2'nin düzeyini farklı olarak etkilemektedir. Anne eğitim düzeyine göre kare ortalamaları incelendiğinde en düşük değer lisans düzeyinde iken (KO=218,52) en yüksek değer okuryazar düzeyinde (SO=349,55) görülmüştür. İkili karşılaştırma sonucunda okuryazar ve ilkokul, okuryazar ve ortaokul, okuryazar ve lisans düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Toplumumuzda çocuğun yetiştirilmesinde sorumluluk genellikle anneye verilmektedir. Bu nedenle öğrenciler arasında anne eğitim düzeyi yüksek olanların, düşük olan öğrencilere göre kadına yönelik şiddet karşısındaki düşüncelerinin arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Ölçeklerin Baba Eğitim Durumu Göre Kruskal Wallis Testi Sonucu

ÖLÇEK	EĞİTİM DURUMU	n	KO	sd	χ^2	p	Fark
ET FİZİKSEL	Okuryazar Değil	23	280,25	7	17,591	,014*	4-8
	Okuryazar	37	301,03	7			5-8
	İlkokul	228	280,66	7			7-8
	Ortaokul	92	249,74	7			
	Lise	95	258,44	7			
	Ön lisans	22	269,97	7			
	Lisans	29	237,79	7			
	Lisansüstü	7	395,03	7			

*p<0,05

Analiz sonuçları ET fiziksel şiddete tolerans alt ölçeğinin Kruskal Wallis testinden aldıkları puanların baba eğitim durumuna göre anlamlı bir düzeyde farklılaşma olduğunu göstermektedir ($\chi^2_{(sd=7, n=533)} = 17,591, p<0,01$). Bu bulguya göre, öğrencilerin baba eğitim durumunun kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını farklı olarak etkilemektedir.

Baba eğitim durumuna göre sıra ortalamaları incelendiğinde en düşük değer lisans iken (SO=237,79) en yüksek değer lisansüstü eğitimde (SO=395,03) görülmüştür. Baba eğitim durumları arasında ikili karşılaştırma yapıldığında ortaokul ve lisansüstü, lise ve lisansüstü, lisans ve lisansüstü arasında yüksek

oranda önemli bir farklılık olduğu görülmüştür. Bunun sonucunda eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddete tolerans düzeyinin azalması beklenirken elde edilen verilerde alınan eğitimin kadına yönelik şiddet hakkındaki düşüncelerde değişiklik oluşturmadığı gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada temel amaç; Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin ailede kadına yaşatılan şiddeti meşru görmelerinin ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının incelenmesidir. Araştırma amacı cinsiyet, yaş, fakülte, bölüm, yaşanan yerleşim birimi, anne ve baba eğitim düzeyi ve aile geliri gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

Ölçeklerden alınan ortalama puan yükseldikçe kadına şiddeti meşru görme o kadar artmaktadır. Bu değer düştükçe kadına şiddeti meşru görme o kadar azalmaktadır. Bu çalışmadan AMG'den elde edilen verilerin genel ortalaması ise $\bar{X}=44,6473$ 'tür. ET puanlarının ortalaması $\bar{X}=9,7617$ olarak saptanmıştır. Genel ortalamanın değeri ne kadar en düşük değere yakın olsa da yine de öğrencilerin belirli bir kısmı kadına yönelik şiddeti meşru görmekte ve buna tolerans göstermektedir.

Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında AMG ölçek toplam puanlarının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmüştür. Yani erkekler, kadınlara göre ailede kadına yönelik şiddeti daha normal görmektedir ve erkekler kadınlara göre şiddeti daha fazla meşrulaştırmaktadırlar. Bu durum yapılan birçok çalışmadaki bulgular ile tutarlılık göstermektedir (Baykal, 2008; Bilge, Karakaş ve Oskay, 2020; Bızcır, 2014; Bulut, 2016; Kula, 2009; Ercan, 2009; Sakallı-Uğurlu ve Ulu 2003). Ayrıca aile içinde kadınların sadakati, kadınlardan kocasına karşı göstermesi beklenen uygun davranışlar, kocaya karşı itaate ilişkin durumlar, kadının kocasına karşı yerine getirmesi beklenen görevler konusunda ve kocanın sosyal hayatta yaşadığı gerginlikler ile ilişkili durumlarda uygulanabilecek şiddeti de yine erkekler, kadınlara göre daha kabul edilebilir bulmaktadır. Bu çalışmaya benzer biçimde Baykal'ın (2008) ve Bızcır'ın (2014) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada elde edilen bulguların aynı doğrultuda olduğu saptanmıştır. Yine Kabasakal ve Girli'nin (2012) yaptığı çalışmada erkeklerin, kadınlara göre şiddet içerikli davranış türlerini daha meşru ve uygulanabilir gördüğünü göstermektedir. Kadına şiddet uygulayan erkek davranış ve tutumlarını incelediğimizde, kadının bedenini ve cinselliğini baskılamaya çalışan, onu özel alana hapis etmek isteyen ve bununla birlikte kendini bu aşağılayıcı sistemin iktidarı olarak görüp eğer kendine karşı çıkılırsa şiddet uygulama hakkını bulduğunu düşünen bakış açısı olduğunu görüyoruz (Akkuş ve Yıldırım, 2018). Bu doğrultuda, erkekler toplum içerisinde rollerini korumak amaçlı şiddeti meşru görmüş olabilirken buna karşılık olarak da kadınların, toplum içerisinde kendi grupları ile özdeşleşerek bu toplumsal soruna tepki amaçlı şiddeti meşru görmemiş ve karşı çıkmış olabilir. Tıpkı sosyal kimlik kuramının gösterdiği gibi çoğu insan toplum içinde olumlu bir bakış

kazanmak ve sosyal kimlik edinmek için sosyal karşılaştırmayı gerçekleştirir, diğer grubu küçümseme yönünde yanlılık gösterir (Doosje ve Ellemers, 1997; akt: Demirtaş, 2003). Böylece o sosyal çevrede yaşamını devam ettiren gruplar, kişiye, kendilerini ve konumlarını değerlendirebilmesi için bir bakış açısı oluşturur. Yani erkekler, ataerkil toplum içerisinde var olan sosyal kimliklerini ve konumlarını koruma amaçlı şiddeti savunurken; kadınlar, buna aykırı olarak bu düzeni kırmak üzere gruplaşarak karşı çıkmış ve bu sosyal ve toplumsal sorunu ortadan kaldırmak amacıyla hiçbir şiddeti meşru görmemiş olabilir.

ET ölçek toplam puanları incelendiğinde kadınların evlilikte şiddete ilişkin puan ortalamaları erkeklerin puan ortalamalarından daha düşüktür. Yani erkeklerin şiddete karşı daha tolere edilebilir yaklaşıtlarını göstermektedir. ET Ölçeğinin alt ölçekleri incelendiğinde ise Sözel Şiddete Tolerans ve Fiziksel Şiddete Tolerans Alt Ölçeklerinin puanlarında da aynı doğrultuda sonuçlar elde edilmiştir. Benzer biçimde Sakallı-Uğurlu ve Ulu'nun (2003) çalışmasında da aynı doğrultuda veriler elde edilmiştir. Yine Bilge, Karakaş ve Oskay, (2020) yaptıkları çalışmalarında, erkeklerin evlilik yaşamı içerisinde uygulanan fiziksel şiddeti kabul edilebilir bulduklarına dair sonuçlar elde etmişlerdir. Bu durum ataerkil düşünce yapısının erkekler tarafından üretilmesi ve bu düşünce yapısının toplum bakış açısına egemen olmasının bir sonucu olduğunu düşündürmektedir. Geleneksel yetiştirme biçiminden ötürü erkek kendisini evin ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu tutmaktadır. Yılmaz'ın (2018) toplumsal cinsiyet rolleri üzerine yaptığı çalışmada, erkeğin evin ekonomik yönden geçiminden sorumlu olduğunu ve evin yönetiminin sağladığı toplum tarafından da kabul görüldüğüne dair araştırma bulgularına ulaşmıştır. Bu açıdan kadın üzerindeki üstünlüklerini maddi olarak sağlayamadıklarında, beden gücüyle bunu kadına göstermeye çalışmaktadırlar (Pehlivan, 2018).

Fiziksel Şiddet Sonucunda Ayrılmaya İlişkin Tutumlar Alt Ölçeğinde ise puan ortalamaları erkeklerde kadınlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Yani erkekler şiddete uğrayan kadının evden ayrılmasına daha olumlu bakarken; kadınlar ise fiziksel şiddet sonucunda ayrılmayı göze alamamaktadır. Yani kadınların, her ne kadar şiddeti meşru görmeyip karşı çıksalar bile, şiddet sonucunda ayrılma tutumunu göstermekte çekimser oldukları görülmüştür. Erkekler ise kadınlara göre ailede kadına yönelik şiddeti daha normal, aile içinde kadınların sadakati, kadından kocasına karşı gerçekleştirmesi beklenen görevler ve kocasının sosyal duygu durumunun gerginlik düzeyi ile ilişkili durumlarda uygulanabilecek şiddeti de kadınlara göre daha kabul edilebilir bulmalarına rağmen kadının şiddet sonucunda ayrılma tutumu göstermesi konusuna olumlu bakmışlardır. Buna karşın Sakallı-Uğurlu ve Ulu'nun (2003) yaptıkları çalışmada erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre evlilik süresince şiddete uğramış kadınların kocalarından ayrılması durumuna daha olumsuz yaklaşıtlarını bulmuşlardır.

Fakülte değişkenini incelediğimizde ise diğer fakülteler ile ilahiyat fakültesi arasındaki farklılık göze çarpmaktadır. Bunun birçok nedeni olduğu düşünülmele beraber öncelikle alınan eğitimin birbirinden farklı olduğu söylenebilir. Sağlık bilimleri fakültesinin tolerans düzeyinin en düşük olması aldıkları eğitimde şiddete ilişkin bilgilere, türlerine ve şiddet sonucu oluşabilecek durumlara hâkim olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. İlahiyat fakültelerinde ise şiddete ilişkin bakış açısı geliştirilebilecek bir ders içeriği bulunmamaktadır. Ayrıca Bulut'un (2016) yaptığı araştırmada toplum normlarından destek alan erkeklerin, dini bilgileri de bu bakış açısı ile yanlış yorumlayarak kadınlara şiddet uygulayabildiğine dair sonuçlar elde etmiş ve şiddet olgusunun sebeplerinden birini daha ortaya koymuştur. Bu sebeple ilahiyat fakülteleri ve diğer fakültelerde şiddete ve şiddet sonuçlarına dair ders içeriklerinin artırılması önerilmektedir. Ayrıca bu fakültelerde öğrenim gören bireylerin sosyal çevreleri ve sosyal ilişkileri birbirinden farklılık göstermektedir. Sosyal hizmet bakış açısının, çevresi içinde birey yaklaşımıyla ele alındığında kişilerin sosyal çevrelerinden bağımsız olduğu düşünülemez. Yani ilahiyat fakültesi ders konuları ve içeriği sebebine ek olarak, bu derslerde öğrenim gören bireylerin birbirleri ile iletişimi ve etkileşimi de göz önünde bulundurulmalıdır. İlahiyat fakültesinde kadın öğrenci oranının erkek öğrenci oranından daha yoğun olması diğer fakültelerde ise kadın erkek oranının benzer olması, fakültelerde kurulan kadın erkek iletişimi açısından farklılık oluşturmaktadır. İlahiyat fakültesi öğrencilerinin, aldıkları dini eğitimin de doğrultusunda karşı cinsle iletişimin diğer fakültelere oranla daha az olacağı düşünülmüştür. Bu da, bu sonucun ortaya çıkmasında önemli bir etkidir.

Anne eğitim durumu incelendiğinde okuryazar-lisans eğitim durumu arasında manidar bir farklılık vardır. Eğitim seviyesi yüksek olan anneye sahip bireylerin kadına yönelik şiddete ilişkin tolerans düzeyinin düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bunun nedeninin eğitimin tüm bireyler üzerinde şiddete ilişkin farkındalığı arttırdığı düşünülmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça şiddete farkındalığı artan kadın çocuğunu da bu bakış açısıyla yetiştirmektedir.

Sosyal öğrenme kuramına göre gelişme içerisinde olan çocuk çevresiyle etkileşim içinde olmakta ve bu şekilde kendisine bir rol model oluşturmaktadır. Aile içerisinde anne ve babanın birbirlerine ve gelişim sürecindeki çocuğa karşı tutumları çocuğun şiddete bakış açısını etkilemektedir. Özellikle ergenlik döneminde kız ve erkek çocukları arasında ilişki gelişmekte aynı zamanda olgunlaşarak kendi kişiliğini de geliştirmektedir. Çocuğun kişilik gelişiminde baba bir özdeşim modeli olmaktadır. Böylece baba çocuğa yönelttiği davranışları ile çocuğun düşünce yapısını etkilemektedir. Bu dönemde çocuk çatışmalı bir durumla karşılaşır ise diğer insanlara karşı sevgi, güven duyguları olumsuz yönde etkilenirken, saldırganlık ve şiddete meyilli davranış artmaktadır. Araştırmada babanın tutumu ise eğitim düzeyi ile ters orantılı bir şekilde bağlantılıdır. Yani eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddete tolerans düzeyinin azalması beklenirken elde edilen verilerde alınan eğitimin kadına yönelik şiddet hakkındaki düşüncelerde olumlu yönde bir değişiklik oluşturmadığı gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgularda baba,

eğitim seviyesi yükseldikçe şiddete karşı daha meyilli olmaktadır. Buna neden olarak da babanın ataerkil toplum yapısına bağlı olduğu düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak ailede şiddeti meşru görme ve evlilikte şiddete ilişkin tutumlar; cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte, anne ve baba eğitim durumu gibi değişkenler tarafından etkilenmektedir. Kadına yönelik şiddet konusunda, daha olumlu tutumlar gösterilmesi ve cinsiyet eşitlikçi düşüncelerin toplumumuza yerleşmesi için küçük yaştan itibaren toplumsal cinsiyet eğitimi verilmeli, daha geniş düzeyde okullarda verilen eğitimin ilk basamaklarından itibaren toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen dersler müfredata yansıtılmalıdır. Dünya görüşü temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde, okul sosyal hizmeti uygulama modelini gerçekleştirmek üzere okullara sosyal hizmet uzmanı istihdamı gerçekleştirilmeli ve sosyal hizmet uzmanı mesleki bilgi ve becerilerini kullanarak okul sosyal hizmeti çerçevesinde öğrencilere toplumsal cinsiyete yönelik tutumlarını belirleyen araştırmalar gerçekleştirilmelidir.

Anne eğitim düzeyinin, öğrencilerin tutumları üzerinde etkisi olduğu gözlemlenmiş bu nedenle kadınların öğrenim hayatına ve özellikle küçük yaştaki kız çocuklarının eğitim ve öğretime devam ettirilmesi için yasal düzenlemeler yapılması gerektiği düşünülmüştür. Bu konuda özellikle anne ve babaları bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı ailelere şiddetin sadece fiziksel şiddet ile ilgili olmadığı, diğer şiddet türleri ile ilgili de bilgilendirmeler yapılarak konuya yönelik farkındalık oluşturulmalıdır.

Medyada konu ile ilgili kamu spotlarının oluşturularak, kadına yönelik şiddete sıfır tolerans konusunda toplumda farkındalık artırılmalı, televizyon, internet gibi gençlerin zamanının büyük çoğunluğunu geçirdiği platformlarda gençlerin şiddete ilişkin düşüncelerini olumlu yönde etkileyecek ve gençlere hitap edecek nitelikte yayınlar yapılmalı, yazılımlar oluşturulmalıdır.

Sosyal hizmetin güçlendirme yaklaşımı odak alınarak, kadına yönelik şiddetin azalmasına etki edecek önemli bir faktör olması açısından, kadınlara özgüven ve beceri kazandıracak eğitici kurs ve programlar hazırlanmalı ve kadınların bunlara katılımı teşvik edilmelidir. Sosyal hizmetin genelci bakış açısıyla kadına şiddetin azalmasına ve önlenmesine yönelik mikro düzeyde kadın ve erkeklerle bireysel çalışmalar, mezo düzeyde bireyleri içinde buldukları çevresi ve ailesiyle ele alan çalışmalar ve makro düzeyde grup ve toplum boyutunda eğitici ve bilgilendirici çalışmalar planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Kadına şiddet tüm toplumlarda olduğu gibi toplumumuzda da acil müdahale edilmesi gereken bir durum olarak varlığını sürdürmektedir. Kadınları etkileyen cinsiyete dayalı ayrımcılığın önlenmesi noktasında sosyal politikalar geliştirilmeli, yasal düzeyde önlemler alınmalıdır. Bu konuda yalnızca

kadınların çalışması yeterli olmamaktadır. Bu sebeple toplumdaki tüm grupların katılımı ve desteği ile birlikte kadına yönelik şiddetin engellenmesi gerekmektedir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Bu çalışmada, araştırmanın gerçekleştirilmesi konusunda gerekli etik ilkelere uyulmuş ve çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulunun (Karar No:6, Tarih: 12/03/2019) yazılı izni alınmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden bireylerden sözlü ve imzalı onay alınarak çalışmada onlara hakları hatırlatılmıştır. Araştırma süresince toplanan veriler, gizlilik ve mahremiyet ilkeleri doğrultusunda işlenerek gerektiği şekilde önlemler alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, No. 6284. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).
- Akkuş, S., Yıldırım, Ş., (2018). Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi, Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17 (4), 1368-1388. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/543638> adresinden alındı (Erişim Tarihi: 16/03/2021).
- Ayman, Z. ve Şenol, N. (2012). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları, Alınacak Önlemler. https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/Documents/2%20KYAIS.pdf (Erişim: 15/03/2021)
- Baykal, T. (2008). Ailede Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Bu Şiddete İlişkin Tutumlar ve Kadının Şiddet Yaşantısı (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bızancı, M. (2014). Ailede Kadına Yönelik Şiddeti Meşru Görme, Cinsiyetçilik, Öznel İyi Oluş: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
- Bilge, Ç., Karakaş, S. ve Oskay, Ü. (2020). İstanbul'da Bir Üniversitede Hemşirelik Öğrencilerinin Evlilikte Kadına Karşı Şiddet Konusundaki Düşünce Ve Tutumları, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020; 23(2): 196-204.
- Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge, 20 Aralık 1993. <https://tinyurl.com/3bsxn2x2> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).
- Bulut, M. (2016). Kadına Yönelik Şiddet İle Dini Dünya Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Makale. https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilimname/issue/38490/446530#article_cite (Erişim Tarihi: 15/03/2021)
- Çalışkan, H., Çevik, E. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği, Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (14): 218-233. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/516329> adresinden alındı.
- Demirtaş, H. (2003) Sosyal Kimlik Kuramı, Temel Kavram ve Varsayımlar, İletişim: Araştırmaları Dergisi, 1 (1): 123-144. <https://dSPACE.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/66229/Sosyal%20kimlik%20kuram%C4%B1%20temel%20kavram%20ve%20varsay%C4%B1mlar.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).
- Ercan, Nilüfer. (2009). Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddete İlişkin Tutumların Yordayıcıları: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Sistemi Meşrulaştırma ve Dini Yönelim. ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kabasakal, Z., Girli A. (2012). Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddet hakkındaki görüşlerinin, deneyimlerinin bazı değişkenler ve yaşam doyumu ile ilişkisi (Deü Buca Eğitim Fakültesi

Örneği). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/53297> (Erişim: 16/03/2021).

Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Metodu. Ankara: Hacettepe Taş Kitapçılık.

Kula, Aylin (2009). 1. ve 6. sınıf tıp öğrencilerinin evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bilim Uzmanlığı Tezi, Kocaeli.

Öktem, R. (2005). Araştırma Modeli.

http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/eay/0506guz/r_oktem.doc adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

Özmen, S.K. (2004). Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 27-39.

Pehlivan, M. (2018). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Algısı (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Sakallı-Uğurlu, N., Ulu, S. (2003). Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Yaş, Eğitim ve Gelir Düzeyinin Etkileri, Türk Psikoloji Yazıları Dergisi, 6(11-12): 53-65. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

Subaşı, N., Akın, A., Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları.

http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadina_yon_siddet.pdf adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

Tanrıverdi, G. ve Sıpkın, S. (2008). Çanakkale'de Sağlık Ocaklarına Başvuran Kadınların Eğitim Durumunun Şiddet Görme Düzeyine Etkisi. Fırat Tıp Dergisi, 13(3), 183-187.

Türkiye İstatistik Kurumu, İstatistiklerle Kadın 2015, Sayı: 21519, 07 Mart 2016.

<https://tuikweb.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=21519> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

World Health Organization (2002) World Report on Violence and Health. Geneva: WHO.

http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582 adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., Doğan, M. (2014), Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt, Electronic Journal of Vocational Colleges Dergisi, 4(4): 104-111). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/62660> adresinden alındı (Erişim: 09/03/2021).

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yılmaz, S. (2018). Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Günlük Hayattaki Yansımaları: Çorum/Alaca Örneği.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/503438> adresinden alındı (Erişim Tarihi: 15/03/2021).

Zastrow, C. (2016), Sosyal Hizmete Giriş. (Ed: D.B. Çiftçi) Ankara: Nika